

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kuteŋku yaŋdú

Yetanfɔte yie yie me

Ti ɔo kenye ke tú ɔee te ke sɔkesɔke yi bo ke kuteŋku naati tipiiiti timɔũ, ɔe tú omɔũ yi ɔo nke ɔi otɔu muwɛrimu ɔo kperɛ yinke,

Ti ɔo kenye ke tú isɔke ɔɔ nyo di peite koo mɔũ wee wɛnte ke nɔo bee ite koo wuu, ke ye ti bo yime ke nkari ke ɔe tinaati ke ti naa tiɔti, ke ba nɔe ti me mba yo mesemme, oniti ti ɔe ɔmanti, ɔee tú kete,

Ti ɔo kenye ke tú oniti ne oniti ɔme, ti tũ mbo nɔe mu titɔbe, ociiri nɔe okperi ko okperi ɔe ociiri, ke ye ɔemɔsikaandɛ kɔ nɔe cooti yinke,

Ti ɔo kenye ke tú initi wuo nyimɔu ɔo kenkari ke naati keye itɔbe kpei,

Ti ɔo kenye ke tú initi wuo kuteŋku yaŋdú ɔeneni ɔipatri keparku ɔi myeeke ne oniti ba we, kó ɔiyetri ke tú oniti pokua oniti ɔɔua, ɔmɔũ yi cãa nne otɔu; ke ɔee te ke iwuo nyimɔũ ɔo nkewenne ke mpĩ kebeu ne ɔe bo naatime tipiiiti timɔũ,

Ti ɔo kenye ke tú yeheke ye mɔũ ye kari kewenne mu kuteŋku yaŋdú ko ɔitinni kɔbe ketú ti ɔo ke nɔe menke weti ɔee cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti ɔo kenye ke tú ti bo wenne me dinnu maɔima ɔee tukune oniti kó mufommu byeeke ɔee bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuo nyimɔũ kó ɔitinni ɔidyere pieku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kuteŋku yanda tu:

Ibɔti imɔũ ne itensaake imɔũ ɔo nkewenne ɔinuu kepĩ nɔipatri ɔii ko tinaanti ne i yemme kepã itɔbe itye nɔe yinke ke nyɛ ɔee túme oniti ko mufommu yeheke yemɔũ ɔwame; oniti ba we, a cɛnke bo ɔil hei, a ɔo nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔtri 1

Oniti ti pei nɔe omɔũ yi kpaatri otɔu, ke ye oniti ba we, o yi ɔo nne fehɔfe; o mɔkemmu mɛcii kehã meyemme. Ti tú ne ɔo kenye ti tɔbe mbe ke yie mii ba nkwuɔ ko otɔu ɔau.

Ditanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o peia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee bɔti, a feu tekote ɔibɔ nɔaa, a ɔɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ɔwee peɔitik bɔti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a ɔo nɔedawanfe nɔea, a tú kuhɔuku nkua, ɔe yi ɔo ɔomɔũ bo ɔa ciite a kperɛ yinke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túɔi ke domme, omɔũ yi ɔo ke nɔa kɔonne ke ɔmanti o bo ɔa byɛti a yienni mee kpei noyee nyoo cyee.

Ditanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi ɔo nke ɔaa kakii ke ɔmanti o bo ɔa tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔtri 4

Omɔũ yi ɔo nkɛɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɔo senni; oniti me nyi mɔke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Omāũ yi do mbe ɲo duku sɔ̃ntike fɛpaãpyefe tẽme, ɲo me nyi do nke nfeuri kukpetinkú kɔ̃mme ke cĩrme.

Oniti, a cênke bo kee byeeke a do kenvê dee ci ne dee vi ci koomaũ ba da soute.

Dikotinuú tú timəũ kó kudɔpiku nku. Okoti, debire, onitidou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, dikotinuú dij o kãñke.

Koomaũ sente dikotinuũ ke daa wẽnte, a baa yĩ hũti hũti; a bo o tɔ tibeenti nti ke de kó tinaantii ke nkú.

Be baa na ke s̃nte kepĩ nomou ko o kpetine yoo ko o denne dihei.

Oniti ba we, ke be daa vu tibeenti voo be da pi nne timati, dibeentinni kabe do nke daa bekemu ke ya dedomme ke ne na ke tikwu.

1. Kε be tũ omũ caare ke mu nyi ẽ bekenε keya ke m̃mmw̃d̃ ñme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi yẽ timati tibeenti ti bo tibatε.
2. Oniti kaa caare demare ke s̃o nke ɖikotiñnu kó ɖipatri yi tũ de ci, a yi do nketa ɖitou; ke de me mbaa s̃o mbe do nkeyetoo keyw̃d̃ na to deyiñke be d̃ake baa t̃ante.

Omoũ yi do nketa we yi te tiinaan ti myeẽke, keyẽ, de ɔ̃ me nyĩ kaa wẽnte otɔu ke de yaa naa nne dikpanni. Dikotipatri me nnaa mmu kekpa ndeyĩnke ke de you.

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme dɔme kaa peensiri dii hei a kàri.
2. Kaa me nyite kekote kee byeeke, ba diihe kece, nkedee a bo na kekonnimu na cyee, a do diimɔnni.

1. Ke be daa dɔ meyei ke daa harinɛ ba a yi mɔke dɔfɔtɔɔ a bo na keyite kekɔte kesɔre a me ndɔ diiheɪ; dɛ kɔ dɪheɪ kɔbe me nyi dɔ nke daa beti.
2. Be me ne yi vɛ kaa yeke ke be da kwuo nne tipiiti timɔũ, be nda wuo kaa dɔɔri a dɔme.

1. Fɔ̃ ɲɔniti, a ba nfou ke bo ke yi yê a boti tuku.
2. Omɔũ yi dɔ nke vetene sɔ̃ntike ɲɔtɔu o ko kuboti tuku; ke weeme nne dɔ ne omaa o bo namu ke naanne kuboti teku.

Ditanfɔ̃tri 16

1. Oniti, kaa cɛ̃nke baa nkɛdee, a bo na kɛpwoke yoo a yenke a mɛ nɔ̃ɔwe ke ɔ̃i hɔ̃nne tɛcyɛ̃tɛ. Oniti nɛ o poku, omɔ̃u yi ɔ̃o kɛnsɛi otɔ̃u fɛnɔ̃fɛ ke nkemmune ɔ̃i bo yate ɔ̃iyyie ke nsa ke ɔ̃iborime yi maa.
2. Onitidɔ̃u nɛ oniti poku ke bɛ ti nake ti kwuɔ otɔ̃u mɔ̃u tenke yi ɔ̃o ke nkɔɔ ke firi bɛcwooke kɛfi ke ɔ̃ɛ fi.
3. Ne yaaro tɛcyɛ̃tɛ tɛɛ baa kɔ̃ti ke tɛcyɛ̃tɛ yi bo kunaamunku yi bo kuboti mɛ nyi bo.

Ditanfɔ̃tri 17

1. Oniti ba we, a bo amma nɔ̃aa, ɔ̃i sũmaa, omɔ̃u yi ɔ̃o nke nkɔ̃nne otɔ̃u o kpɛɛ yĩnke.
2. Omɔ̃u yi ɔ̃o nke sɔ̃nte kɛfɛtɛ otɔ̃u kpɛɛ nɛ muwɛ̃rmu.

Ditanfɔ̃tri 18

Oniti ba we, omɔ̃u yi ɔ̃o nke nɔ̃a kɔ̃nne a yemme mɛ ñɔ̃ti kpei; omɔ̃u ba nɔ̃a kɔ̃nne a ɔ̃ɔ̃umme kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi ɔ̃ɔ̃umme kuyie maku amɛ nyi feume mutaã mamu kpei kaa ɔ̃o ketike, a bo youmu kuyiendɔ̃ummu maku kó mɛborime ke twote meteme; a bo amaa nɔ̃aa, ɔ̃i sũmaa, ɔ̃ikɔ̃mbɔ̃ti yi ɔ̃o nke nɔ̃wo ɔ̃i bo nɔ̃ɔ̃umme ɔ̃ikó kuyie ɔ̃iɔ̃ku yoo ɔ̃i nɔ̃aku mɛkwuɔ nɔ̃i bɔke kɛpaã nsikoo bɛcirbɛ, ke haa ɔ̃okó yebaa nke twonko itye nɔ̃ibi, ba oniti kaa bó kɛɛ byɛɛke.

Ditanfɔ̃tri 19

Ba we, kaa yemme h̃ati a bo na ke ti bɛimmu omɔ̃u mɛ mba na ke ɔ̃aa kɔ̃kɛnɛ tiyĩnke; ba we, a bo na kebeke a ɔ̃ɔ̃ti ña ninte kɛɛ byɛɛke, ke ti two ña mɛ nɔ̃ɔ̃we nɛ a ninte tii naanti kó kuboti.

Ditanfɔ̃tri 20

1. Oniti ba we, a bo namu kɛwɛ̃nne ketiinne a kɔ̃bɛ a mɛ nɔ̃ɔ̃bɛ ke ɔ̃i nake ɔ̃i kpeti; a bo namu ke mbo ɔ̃itinni a mɛ nɔ̃ɔ̃ri myɛ̃kɛ, ɔ̃ind̃i yemme cɛ̃nke ba ña tiyɛiti, ɔ̃i cɛ̃nke ba nɔ̃ɔ̃ri meyɛi.
2. Omɔ̃u yi ɔ̃o nke tanne otɔ̃u ɔ̃itĩn ni mari myɛ̃kɛ nɛ muwɛ̃rimu koo yemme yi ɔ̃iɔ̃.

Ditanfɔ̃tri 21

1. Oniti ba we, a ɔ̃o nke nɔ̃akemu a hei kó mufommu byɛɛke kó tinaanti ba kaa yi ha ɔ̃itĩnni ɔ̃ii tɔ̃ kuteɔ̃ku ɔ̃imyẽkɛ; a ɔ̃o ke ntee n nɛmu bɛɛ pĩ nne ɔ̃imɔ̃u ɔ̃i kó ɔ̃iyetri.
2. Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kɔ̃bɛ cɛ̃nke ɔ̃aa ɔ̃ɛite, kempĩ ña hei bo ncenti mɛɛ boti ke ɔ̃ɛ nsie mutɔ̃mmu yĩnke.
3. Bɛkpaatibɛ ɔ̃o ke nɔ̃ɔ̃ri sihɛikembii ɔ̃o mɛɛ borime ɔ̃ihei myɛ̃kɛ; yɛpate yɛɛ tu nɔ̃o nke nii cwɔ̃ weti weti ba bɔkɛbɔke ba mbo, ke na kɛcɛtɛ ɔ̃itinni kotri kekannɛ ɔ̃ipanni. ɔ̃ekó mupaticɔ̃rimu mɔ̃nni, omɔ̃u yi ɔ̃o ke nkɔ̃nne otɔ̃u ke fiinko o yemme, keyɛ̃ ɔ̃ihei kó mɛborime yi tú omɔ̃umaa kɔ̃mmɛ, omɔ̃ukoo ñmɛ̃tɛ mɛ nyi tú otɔ̃u kou.

Ditanfɔ̃tri 22

Oniti ba we, fɔ̃ tɛhɛikembite a tɛ̃nke yi ɔ̃o kɛwɛ̃tɛ ke nsenni ñacyɛ̃; tiɔ̃awanti yi kpa a nne ɔ̃o nke yetoo kemɔ̃tɛ a kpɛɛ kɛpɛtɛ itye nyii bo nte kaa na kɛnyɛ ɔ̃ɛɛ ci nɛ ɔ̃ɛɛ yici; ɔ̃ɛmɔ̃u mɛmmɛ ɔ̃ɛɛ bo nte kaa naa ñoniti keyɛ a fɛi yɛkɛkɛ tũ nɔ̃o nke ntee nyetɔ̃bɛ ɔ̃ɛɔ̃ɛbyɛkɛ. Oniti, kaa mɛ nyi cote bɛ ɔ̃ɔ̃ yi nɔ̃aa too titɔ̃uti.

Ditanfɔ̃tri 23

1. Ba we, a ɔ̃o nke mmɔ̃kɛ mutɔ̃mmu ña pimmu, ke waa ña ɔ̃ɔ̃mu ke mpĩ ke ɔ̃ɛ ɔ̃aa naati; omɔ̃u tu nyi ɔ̃o nke nkpa mutɔ̃mmu.
2. Bɛɛ pĩ mmutɔ̃mmu mamumaa ke bekuutɛ ma, bɛ tɔ̃nfeinti ɔ̃o nke mmamu.

3. Wee cēnke pīmmu mamu, o ɔo nke cu o kōnyonku; keyē ɔee bo nteme koo na ke nfou ne o cyēēte kōbe ke ba ɲaari.

4. Ba we, kaa ɔo a bo namu kewēnnene betōmpitibe tōbe ke ɔi hānne yentōntire ke ɲmē ndinuu kefeete ɔimaa.

Ditanfōtri 24

Oniti ba we, a ɔo nke nii cute mutōmmu kehompe kekote tikweiti; a yi ɔo nke nii mpi mutōmmu kukpetinku tehompute be me mbaa keete a ɔiiti.

Ditanfōtri 25

1. Oniti ba we, a ɔo nke nfou ke ɔe wenni kaa kōntii nnaati, fō ne ɲa cyēēte kōbe; a ne bo na kaa fommu ɲmenni kaa yimake a yommaa a yi mōke tiyaati, a yi mōke a ɔɔɔɔ, kaa me mmō ɲa ba na ketaa ɲamaa. Wee mōnte mutōmmu, wee mō, kuhōuku, okupoku yoo okuɔu, opokōti yoo oɔakōti, ticite ɔekewe, wee cenbo mesemme myēke be yi ɔo nkō yoo ɔemyēke koo nfūuri.

2. Ti ɔo nke ɔo kenye tisaponyōti ne tibi kpei mesaaibi imōu: opopōpōri kpeia, ipocutebia, ipocēmbia, ba i, i yi ɔo nkensenni.

Ditanfōtri 26

1. Oniti ba we, a ɔo nkentye, ke na kepete mēcii. Omōu yi ɔo nkeyieeti ke na ketanne o bire ɔakōri sampōu. Ibi imu ɔemare yi ɔo nke baa ta ɔekō ɔakōri. ɔakōribe beebii be myēke mutōmmu ɔo nkepite tipiti timōu nɔi; be ko yepate kpenke kpenke ke ɔo mbee ta ɔakōri oɔyewe bemōu be bo na ketamu ke be cēnke ɔo.

2. ɔakōri ɔo nketwo nɔebire itye nke ɔe benke ɔe bo ime kēnaa ɲoni ti keyē oniti ba we, a ɔo nke nkpeni ti mufommu myēke. ɔakōri ɔo nkeɔo ke benitibe kee betōbe tūmu ke bonkune beyemme kekwo mbetōbe mesemme, ke iboti imōu kutenku yandū nɔo itōbe, ke initiboti kutenku yandū kō ɔitinni ɔidyēeri dii me ɲari ke ɔo kepau nyekpare ke ɔi na ke yepau nke kutenku narke tipiti timōu.

3. Ibi yembe be ɔake ɔo nkenyē weti weti bebi ɔo nkepete iitye ne i ɔo nkebebii muutōmmū.

Ditanfōtri 27

1. Oniti ba we, be ɔo ɔa bantene a ko kuboti kō meborime; a ɔo nkebaa: nte ɔifōnni, nte ɔikūtri me nɔomme. A ɔo mbee ɔaatwo mēcii kaa munkē metwo mbetōbe ke kutenku nnaati keɔimōu ɔipete mesaa.

2. Be tū oniti centine ɲo sōu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tū mpīnne mu o mu nyo nne.

Ditanfōtri 28

Dipatri ɔidyēeri ɔii ntū ba we, o ɔo nkeyetoo mu ke bōkebōke ba mbo kupiku maku; ke memme ɔake ti ba na kepete mesaa.

Ditanfōtri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ɲaboti yoo ɔitinni a bo ɔii myēke a nyē kaa poo ɲamaa nɔi.

2. Omōu yi ɔo nkeɔo otōu o yi ɔo ke bee wee ɔōre omōmmwō, keyē oniti ne oniti ɲme ke ti ɔo nkenvari ke wēte keɔe titōbe.

3. Fō wee yi ɔo mekōmmē a bo ntū seiɲme kutenku yandū kō dipatri ɔidyēeri me nyē nɔe nɔomme.

Ditanfōtri 30

Dipatri ɔi myēke, tinaanti mati yibo ke nɔonne ɔihe i mari, ɔitinni mari yoo oniti ɔo o tisenkri, kennau kewāa ɲwāa, ke faari faari ke hati bōkebōke. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandū.